

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ

KİTAP DÖRT

KÜÇÜK BİR PARANTEZ 2012-2017

ekitap.aqorum.com

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ

KİTAP DÖRT:

küçük BİR PARANTEZ

2012-2017

Bu çalışmaları bir ekitapta toplamaya karar verince bütün metinleri başından sonuna okudum, birkaç düzelti, bir-iki çıkarma, bir-iki de ek yaptım. Bu haliyle işe yarayabileceğini düşünüyorum. Fransa'nın yakın siyasi tarihine bir tür yolculuk. Öncesi ve devamı bu dizinin diğer ekitaplarında. Makalelerin yazılış tarihleri metinlerin altında parantez içinde.

ekitap biçiminde sunumu: Kasım 2020

Yapıt: M. Şehmus GÜZEL

Teknik yönetmen ve kapak: Ferruh DİNÇKAL

Dizgi : MŞG

İSBN : Belki gelecek. Belki gelmeyecek. Zamana, duruma, gelişmelere bağlı.

Bu yapıtın yayın hakları yazarına aittir.

Kitaptan edinmek için iletişim: Gerekirse. Şimdilik ekitap.ayorum.com deyin, tıklayın, "indirin", götürün.

Hediyemizdir.

İÇİNDEKİLER

SUNU: FRANÇOİS HOLLANDE	5
LOLO : BİR BAKAN VE BİR BAŞ-BAKAN	10
OSMAN ÇUTSAY İLE SÖYLEŞİ: FRANSA'DA NELER OLUYOR	14
HÜKÜMETİN YAPTIKLARI.....	17
İŞÇİ HAREKETİ VE SOL.....	19
AŞIRI SAĞ: BAŞA BELA	22
MARX'IN SELAMI VAR (OCAK 2015)	27
İNSANİYET	32
13 KASIM 2015	36
2017'DE SOSYALİST PARTİ VE ADAYI	41

SUNU: FRANÇOİS HOLLANDE

2007’de cumhurbaşkanlığı seçimini yitiren Ségolène Royal’ın rövanşını 2012’de hayat arkadaşı ve çocuklarının babası ama evli olmadığı François Hollande aldı: TV’deki teke tek tartışmada Nicolas Sarkozy’yi fena halde yenerek, dalga geçer havada. Sahada yüzde 51,6 ile. Birinci turda Hollande yüzde 28,6. Sarkozy yüzde 27,2 oranında oy almışlardı. Yeşiller ve Sol Hollande adı etrafında toplandı ve seçim böyle kazanıldı. İki tur arasında CGT bile Hollande’a oy verilmesi çağrısı yaptı.

Sarkozy ve Hollande deneyiminde dikkat çeken ikisinin de sadece 5’er yıl görevde kalmalarıdır. Hatta Hollande ikinci kez seçime bile girmeyeceğini açıklamak gereğini duydu. Zorunda kaldı. Çünkü bu denli beçeriksiz ve bu denli “yalancısı” görülmemiştir. Hiçbir vaadini tutmayan cumhurbaşkanları yarışında birincilik Hollande’da. Şimdilik (?)

Fransa’da böylece belki beşer yıllık cumhurbaşkanlığı dizisi başlamış oluyor.

François Hollande zamanında onbir yıl kadar Genel Sekreterlik görevini üstlendiği Sosyalist Parti’nin adayı olarak, “sosyalist” tanımlamasıyla, Yeşiller’in (EELV) desteğiyle, 2012 seçimini kazandı. Ama vaatlerini tutmadı. Hiçbir vaadini tutmadı.

Hollande patronların adayı değildi, ama onların evet sadece onların cumhurbaşkanı oldu.

Hatta o günlerdeki anılarını yazarların aktardığına göre, eş-dost alemlerinde, içki sofralarında, yoksullardan “dişsizler” diye söz ederek alay konusu bile ediyormuş.

1979’da SP’ye üye oldu. 1981’den itibaren Cumhurbaşkanı François Mitterrand’ın Saray’daki yakın danışmanlarından biriydi. Ekonomik konularda uzman olduğu kabul ediliyordu.

İnanmış bir sosyalist olmayan Hollande, SP içinde her zaman en sağdaki ve en amerikancı militandı.

1985’te SP’nin ne sağcı ne solcu ABD’deki Demokrat Parti benzeri bir partiye dönüştürülmesini önerdi.

ABD’nin Irak’a müdahalesini/istilasını desteklemeyen Chirac’ın tavrı nedeniyle Paris’teki ABD Büyükelçisini Pierre Moscovici ile ziyaret etti, “üzüntüsünü” bildirdi.

Cumhurbaşkanı seçildikten sonra önce geleneksel Almanya resmi ziyaretini yerine getirdi. Hemen sonra ABD’ye gitti. Savaşlarda kimin ne tür rol oynayacağı bu ziyaretler sırasında kararlaştırıldı.

Hollande'ın beş yılı, savaşlar ve bunların ayrılmaz parçası biçiminde yansıtılan Fransa'da yapılan suikastler, katliamlar, cinayetlerle ülkenin en kanlı dönemlerinden biri olarak tarihe geçti.

Bu yıllar içinde Fransa Afrika'da Mali, Centre Afrique, Nijer gibi devletlere silahlı müdahale de bulundu. Oralarda ve komşu devletlerde askerleri ve askeri üsleri bulunuyor... Ortadoğu'da da...

Bu beş yıllık dönemde Savunma Bakanı olarak yanında gençlik arkadaşı Jean-Yves Le Drian kesintisiz görev yaptı. Bu süre içinde beş hükümet değişti, başbakanlar değişti, ama Le Drian hep aynı görevde kaldı. Fransa'nın silah satışı ise bu beş yıl içinde neredeyse beş kat arttı : 2012'de silah satışı 4,6 milyar öroydu, 2015'de 16, 2016'da 20 milyar öroya yükseldi... Le Drian'ın GODF (Fransa Büyük Doğu Locası) bünyesinde mason olması, Afrikalı devlet başkanları, başbakanları, bakanları ve subayları arasındaki yaygın masonlukla kesişip silah satışı, ve diğer alış-veriş konularında kolaylaştırıcı rol oynadı mı ? Araştırılmalı... Le Drian daha sonra Macron'un değişmez Dışişleri Bakanı oldu... 2012'den günümüze, iki cumhurbaşkanı iktidara geldi, iyi saydıysam, sekiz kez hükümet değişti, başbakanlar gelip geçti ama Le Drian hep bakan olarak kaldı. Bu bir rekor değil midir ?

1997'de SP'nin genel sekreterliğine, o sırada SP'li olan Jean-Luc Melenchon'u yenerek ve bir yerde Lionel Jospin tarafından bir tür kahya gibi getirilen François Hollande, Sosyalist Parti'yi aldı, kendine göre çeki düzen verdi ve zaman içinde bir "seçim

makinası” haline getirdi, önce “eşi” Ségolène Royal için sonra kendisi için kullandı.

İktidar yıllarında ise sıkı bir sosyal-liberal virajla, patronları desteklemesiyle, Emmanuel Macron’un önerilerinin peşinde ultraliberal ekonomi politikasıyla SP’yi yerle yeksan etti. Basit bir saptama:

Şu son yıllarda yaptıklarıyla ve bilhassa yapmadıklarıyla partisine bütün seçimleri tek tek, bir bir kaybettirme başarısını gösterdi (!)

Dahası 5. Cumhuriyet tarihine beş yıllık ilk cumhurbaşkanlık görevinin bitiminde yeniden aday olmayan ilk isim olarak geçti. Bu açıdan sadece Fransa Tarihi’nde değil, yanılmıyorsam, bütün Batı Demokrasileri Tarihi’nde böyle davranan ilk cumhurbaşkanıdır Hollande.

Böylesine berbat bir karneyle 2017 cumhurbaşkanlığı seçiminde kendisi aday olmadı, çünkü olsaydı, seçmenlerin kendisine unutamayacağı bir ders vereceğini biliyordu: Yüzde 3’le filan... Ama partisine ve partisinin resmi adayı Benoit Hamon’a kötülüğünü esirgemedi: 23 Nisan 2017’deki birinci tur öncesinde kendisini ziyaret edenlere “Macron’u destekleyin, Macron’a oy verin” dediğini bizzat kendisini ziyaret edenler, örneğin ünlü gazeteci ve yazar Franz-Olivier Giesbert anlattı. Yakında, pek yakında bunu televizyon kanallarında bizzat açıklayacak. Görecek, duyacaksınız. İnanmayacaksınız belki ama bu satırları yazdıktan birkaç saat sonra, bu Pazartesi 24 Nisan 2017 öğleden sonra

Hollande resmi ve canlı açıklamasıyla bu görevini yerine getirdi. Yaşsa be Hollande!

Cumhurbaşkanı dediğin böyle olmalı:

İşsizliği azaltmadı, enaz ücreti emekçilerin alım gücünü yükseltecek derecede artırmadı, emeklilerin maaşlarına artış getirmede, hatta emeklilerin aylıklarını ve dolayısıyla alım gücünü azaltan vergi zamlarını yürürlüğe koydu ve en sonunda partisinden birçok milletvekilini ve birkaç bakanını “siyaset sahnesine büyük emeklerle önce misafir sanatçı sonra Ekonomi Bakanı olarak kazandırdığı” çömezi Macron’a teslim etti.

Yıllarca bu partinin gençlik kollarında ve parti bünyesinde dirsek çürüten, 2012’te Hollande’ın seçim kampanyasını canla başla, gece ve gündüz yürüten, ona seçimi kazandıran, inanmış sosyalist, ama epeyce saf ve kuşağının bütün özelliklerini taşıyan (özetle: egosu yüksek, siyasette kısa dönem çıkarlarından başkasını göremeyen, tarihle ilişkisi zayıf, coğrafyası sınırlı), karizmadan yoksun, uluslararası düzeyde hiç bir tanınmışlığı bulunmayan Benoit Hamon’u koridor halısı pardon kilimi yerine koyarak. Yazık oldu Hamon’a. Bu ona ders olur mu? Henüz bilinmiyor.

Hollande’ın Fransa Cumhuriyeti’ne en büyük “iyiliği” ise mutlaka Emmanuel Macron’u kendi danışmanlığından alıp Ekonomi Bakanı yapmasıdır. Böylece Tarihe geçmeyi sağlama aldı. Belki. Çünkü bir ihtimal daha var: Siyasi hayatta “ölüm” olmaz ama Hollande büyük ihtimalle Fransa Siyaset Tarihi’nde hiç iz bırakamayanlar arasında yer alacak.

LOLO : BİR BAKAN VE BİR BAŞ-BAKAN

Fransa’da yayınlanan Le Quotidien du Tourisme (Turizm Günlüğü / Turizm Gazetesi) ile BFM Business televizyon kanalı 2015 yılı “Turizm Ödülü”nü Fransa Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Laurent Fabius’e (yakınları için “Lolo”) layık gördü. Helal olsun!

Son hükümet değişikliğiyle “Turizm”in Dışişleri Bakanlığı’na bağlanması ve o tarihten itibaren Fabius’un canla başla Fransa’ya “akan ve akacak” turist sayısının artırılması için yaptığı “şirinlikleri” dikkate alırsak bu ödülü çoktan hak ediyordu. Resmi rakamlara göre, 2014’te 83 milyon 800 bin turistle Fransa en çok ziyaret edilen devletler sıralamasında birinci sıradaydı, ABD, İspanya ve Çin’den önce geliyordu. Nüfusundan daha çok sayıda turist çeken Fransa bu sayede o yıl 158 milyar öroluk girdi sağlıyordu, 2013’e kıyasla yüzde ikilik artışla. Fena sayılmaz.

Laurent Fabius’un turizm uğruna yaptığı “şirinlikler”den birkaçını buraya almalıyım, belki örnek olur, kimbilir :

Önce Çin Halk Cumhuriyeti’ni bir yılda dört kez ziyareti, her seferinde öncelikle Çinli patronlarla buluşması ve onları “Fransa’ya yatırım yapmaya ve ziyarete davet” etmesi.

Hele onlara “Spor Toto’da veya herhangi bir oyunda kazanınca nasıl ‘Bingo!’ diyorsanız, Fransa’ya gelin hep birlikte ve pek çok kez Bingo diyelim” önerisine en asık suratlı Çinli patron bile güldü...

Sonra Çin’den gelen bir turist kitlesini, yanında İçişleri Bakanı ile, havaalanına kadar giderek, uçak kapısında bizzat karşılaması da unutulmaz siyasi bir eylem olarak tarihe geçti.

Buradaki komiklik sadece koskoca Bakan’ın turistleri karşılamak için havalanına gitmesiyle sınırlı değil, bir de Çinli turistlerin

Lolo'yu tanımamaları var. Ne kadar acı! Çinli turistler, kadın ve erkek, kibar insanlar, kendilerini güler yüzle karşılayan ve İngilizce hoşgeldiniz gibi bir şey söyleyen bu sempatik adamın uzattığı elini sıkımsızlık etmediler... Vaktiniz varsa bu tarihi anın videosunu izlemenizi tavsiye ederim.

Başbakan Manuel Valls ta turist çekmek için çabılıyor. Valls'ın da gittiği her ülkede o ülkede konuşulan dilde "Fransa'ya buyurunuz" demesi, o dildeki kimi kelimeleri iyi telafuz edememesi ve dinleyenleri şaşırtması ve şaşırtma anı geçer geçmez kahkaha boğması burada anımsanabilir. Her şey turizm için. Turizm bizim için.

31 Ocak 2015'te Çin'deki konuşmasının bir yerinde Çince söylediği cümle ve sonrası videosundan izlenebilir.

Eh ne de olsa hepimizde Louis de Funes'ten birşeyler var.

Bu konuda aramanızı kolaylaştırması umuduyla havadislerin Fransızca'nı da yazıyorum :

1-"Laurent Fabius et Bernard Cazeneuve accueillent des touristes chinois à l'aéroport de Roissy."

2-"Les ministres des Affaires étrangères et de l'Intérieur ont accueilli, ce lundi 28 avril (2015), les premiers touristes chinois arrivés en provenance de Pékin, à l'aéroport de Roissy."

Elbette Dışişleri ve Turizm Bakanı'nın Ukranya'da, Suriye'de, Irak'ta, Ortadoğu'da ve dünyada BARIŞIN SAĞLANMASI için yaptıklarına karşılık ta bir ödül verilmesi lazım ama hangi ödülün verileceği tartışılıyor. Bir türlü karar alınamıyor. Ödülün rengi ve biçimi henüz bilinmiyor.

Bariş'ın gelmesi bekleniyor belki. Belki bir gün.

Unutmadan eklemeliyim : Laurent Fabius herhangi bir bakan değil. 1981’de François Mitterrand’ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden şubat 2016’ya kadar Sosyalist Parti’li bütün hükümetlerde bakanlık yaptı.

Temmuz 1984’de Mitterrand tarafından Başbakanlığa atandı. Fransa’da 5. Cumhuriyet’in en genç başbakanı olarak tarihe geçti.

1980’lerin sonunda ve 1990’larda iki kez Millet Meclisi Başkanlığı görevini üstlendi.

11 Şubat 2016’da Cumhurbaşkanı François Hollande tarafından Anayasa Mahkemesi (Fransızcasıyla Le Conseil Constitutionnel) Başkanı’lığına getirildi. Kasım 2020’de bu görevini sürdürüyor.

Barselona doğumlu Manuel Valls François Hollande’ın parti içindeki en yakın adamıydı. Hollande’ın cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra Jean-Marc Ayrault’nun kurduğu iki hükümette de Valls 2012’den 2014’e İçişleri Bakanlığı yaptı. İçişleri Bakanı olarak klasik sağ politikaları yürüttü, kimi zaman geçmiş yılların İçişleri Bakanı Nicolas Sarkozy’yi arattı. Sonra Mart 2014’te Başbakanlığa atandı, böylece SP’nin açık bir biçimde sağa kayması ilan ediliyordu; Valls 6 Aralık 2016’ya kadar bu görevi yürüttü.

Katalan kökenini anımsayarak olmalı, 2018’te Fransa’daki siyasi hayatına son verip, İspanya’da şansını denemek istedi : Barselona Belediye Başkanlığı’na aday oldu. Listesi ancak dördüncü sırayı alabildi, Valls sadece Belediye Meclisi üyesi seçildi...

Fabius ile Valls’ın ortak noktası ikisinin de cumhurbaşkanlığı seçimine katılabilmek için SP içinde düzenlenen ön seçimi kazanamamalarıdır...

Fabius “orta şeker sosyalist” olarak kaldı.

Ama Valls SP'den istifa etti. 2017 cumhurbaşkanlığı seçiminde Emmanuel Macron'u destekledi ve desteklenmesi için çağrı yaptı...

Macron da bu "iyiliğini" unutmadı Haziran 2017 milletvekilliği seçimlerinde Valls'in aday olduğu seçim bölgesinde Macron partisine aday gösterilmemesi emrini verdi, emir aynen uygulandı, Valls böylece kolayca milletvekili seçildi... Bir "desteğin" kırk yıl hatırı vardır. Belki kırk yıl değil ama bir seçim boyunca mutlaka, işte ispatı.

OSMAN ÇUTSAY İLE SÖYLEŞİ: FRANSA'DA NELER OLUYOR

Osman Çutsay'la 6 Haziran 2016'da yaptığım, Fransa'da son dört-beş yıldaki gelişmeleri kapsayan söyleşiyi, bir-iki düzelti ve kimi küçük eklerle sunuyorum:

Osman Çutsay: Fransa'da hareketlenen bir işçi sınıfı var. On yıllardır sisteme yapışmış, onun bir parçası olmuş Batı sendikacılığının artık bir silkinme yaşadığına mı tanık oluyoruz? Ve en önemlisi, neden tam da şimdi? Yorumlarınızı belirtir misiniz?

M. Şehmus Güzel: Seçileli dört yıl olan Cumhurbaşkanı François Hollande, vaatlerini yerine getirmediği gibi, vaat ettiklerinin tam tersini yaptı. İşçi sınıfının temsilcisi olduğunu iddia ederek seçilen "Sosyalist Partili" Cumhurbaşkanı, görevini alır almaz patronlara "aşkını" açık ve seçik bir dille ilan etti. Sadece kendisi değil başbakanı, bakanlarından birkaçı da.

Nihayet yeni İş Kanunu Tasarısı (İKT) ile işçileri, işçi sınıfının tümünü, bugünküleri ve gelecektekileri 19. yüzyılın çalışma koşullarına mahkum etmeye kalktı. Hukuki bir kefenle.

Hiçbir hukuk devletinin hiç bir zaman kabul etmeyeceği bir biçimde. İki örnekle yetineceğim:

İş Hukuku, her yerde olduğu gibi Fransa'da da, önce Kanun, sonra işkolundaki toplu iş sözleşmesi, sonra işletme sözleşmesi sıralamasını yapar. Hukuki açıdan yerinde olan budur. Yeni İKT bunu tersine çeviriyor: İş Kanunu'nda şu an varolan birçok maddeye dokunmuyor, ama çalışma hayatında hukuki açıdan belirleyiciliği tersine çeviriyor ve önceliği işletme sözleşmesine bırakıyor. Örneğin haftalık çalışma süresi kanuna göre 35 saat, bu hüküm aynen kalıyor ama yeni İKT kabul edilirse çalışma süresi, fazla mesai, yıllık dinlenme ve benzeri konularda işletme düzeyinde istenen, kabul edilen öncelik kazanacak, o yürürlüğe konulabilecek.

Oysa bilinen bir gerçek var: İşçilerin sendikal açıdan en zayıf oldukları halka işletme düzeyidir. Hele küçük veya orta boy işletmelerde, işyerlerinde. Orada işte patronlar istediklerini yapabilecekler. Liberallerin, ultraliberallerin öteden beri arzuladığı, gördüğü rüya.

İkinci örnek: Şimdiye kadar "İş Mahkemesi" tarafından saptanan "haksız yere işten çıkarılan işçinin dava açması halinde alabileceği ödentinin üst düzey sınırının yasayla sınırlandırılması". Hukuk Devleti'yim diyen hiçbir devletin cüret edemeyeceği bir şeyi Fransa Cumhuriyeti yapmaya kalkıyor. Hem de kendisine "sosyalist" diyen bir hükümet yönetiminde. İşçilerin, geleceklere ipotek altına alınmaya çalışılan gençlerin ve öğrencilerin, kadınların ve erkeklerin tahammül etmesi mümkün olmayan bir cüret. (EK: O günkü Bayan Çalışma Bakanı'nın hazırlayıp sunduğu sanılan ve bu nedenle O'nun adıyla anılan İş Kanunu Tasarısı'nın, o sırada Cumhurbaşkanı'nın önce ekonomi danışmanlığını yapan bir süre sonra Ekonomi Bakanlığı'na atanan Emmanuel Macron

olduğunu zaman içinde öğrendik. Yazılanlardan, anlatılanlardan ve yayınlananlardan.)

Kararlı işçilerin ve öğrencilerin haftalar süren, her seferinde aynı günde 250-260 gösteride yüz binlerin katılımıyla gerçekleştirilen eylemler üzerine, yetkililer, “Parlamento tartışmalarında kimi iyileştirmeler yapılabileceğini” belirterek eylemcilerin kararlılığını kırmaya çalıştılar. Ama İKT’nın Millet Meclisi’nde tartışılmadan görüşülmesi sağlandı.

İlgili bakanların patronlar sendikası MEDEF ile birlikte hazırladığı ve hazırlanan tasarıyı gören patronların az daha küçük dillerini yuttukları ve hani “Bu kadarı da olmaz!” dedirten cinsinden İKT’nın “hemen geri çekilmesini” ısrarla isteyen CGT, FO, SUD eylemlerini adım adım artırarak grevler düzenlemek zorunda kaldılar.

Kararlı sendikacıların geçmiş yılların deneyimleriyle uyguladıkları strateji sonucu önce petrol rafinerileri, nükleer santraller gibi stratejik işyerlerinde başlatılan grevler ulaşım işkoluna, toplu taşımacılığa genişletildi. Hükümet köşeye sıkıştırıldı.

2016’da Haziran ayının başında grevlerin genelleştirilmesi aşamasındayız, henüz genel grev saati çalmadı. İşçi sınıfı kararlılığını ve mücadele gücünü gösterdi ve bunu sürdürmeye niyetli.

31 Mart 2016’da Fransa’nın birçok yöresindeki birçok gösteri ve yürüyüşlere bir milyon kadar insanın katılmasından sonra, bugün, 14 Haziran 2016 Salı günü, elli kadar kent ve kasabada ve öğleden sonra Paris’te düzenlenecek gösteri ve yürüyüşte kitlesel güç sergilenecek...

Dört yıldır işçi sınıfı lehine kılını kıpırtmayan “sosyalist” hükümetin neoliberal ve klasik sağla yarışan ekonomi politikasıyla hesaplaşıyor. Bu bir kopuşa yol açabilir mi? Bu yaz ve bilhassa sıcak geçmeye aday sonbaharda göreceğiz.

HÜKÜMETİN YAPTIKLARI

OÇ: Hükümet bu konuda nasıl bir tavır sergiliyor?

MŞG- Hükümet eylemlerin önlenmesi umuduyla saldırısını birkaç koldan yürütüyor: Öğrencileri, ve bilhassa eylemlerdeki heyecanlı davranışlarıyla yeni bir kuşak olarak kendilerini gösteren liselileri harekete geçirmelerinden korktuğu öğretmenlerin maaşlarına zam yaparak onlara bir tür sus payı, bir tür rüşvet verdi.

Yazılı, görsel ve işitsel medya organları işçi sınıfına ateş püskürüyor. Solcu geçinen günlük gazeteler, haftalık dergiler de. CGT Genel Sekreteri Philippe Martinez’in özenle seçtikleri fotoğraflarını “Montparnasse Canavarı” biçiminde sunuyorlar.

Sağcı Le Figaro ile Le Parisien'in ilk sayfalarındakileri özenle saklamak lazım.

Hükümet birçok kasaba ve köyü perişan eden selleri bahane ederek işçilerin ellerini vicdanlarına koymalarını sık sık yineliyor.

Aynı bağlamda Hükümet "Terorizm tehlikesi"nden söz ediyor; yürürlükte olan olağanüstü hal ileri sürülerek polisin ve jandarmanın gösteriler ve grevlerle meşgul edilmemeleri ve 10 Haziranda başlayan ve Fransa'nın birçok kentini spor turizmi zengini yapması beklenen Euro 2016'nın aksatılmaması için grevlere hemen son verilmesini istiyor...

İşçi sınıfı da futbola meraklı, ilk futbol klüplerinin işçiler tarafından kurulduğunu anımsatmalı mı? Pinoşe'nin elini sıkmayı rededen ünlü futbolcu, Direniş hareketlerinde görev alan futbolcuları mı anmalı? İşçiler öteden beri merak edene, isteyene yurtseverlik dersi verdi. Yine de verebilir: Evet işçiler de vatan mücadelesini bilir, iş araç ve gereçlerine özen gösterir, diktatörlere sırtını döner. Ama sırası gelince haklarını da savunur. Bugün yaşanan budur.

Elbette grevciler, yurttaşların, turistlerin futbol zevkinin ızdıraba dönüşmemesi için metro, tren ve benzeri toplu taşımacılık araçlarının düzenli çalışması için gerekeni yapacaklar. Hükümetin baş belası İKT'yi geri çekerek bütün topluma derin bir soluk aldırması daha yerinde olmaz mı?

Hayır, hükümet kesintisiz futbol şöleni ve yaklaşan yaz dinlencesi sayesinde işçi sınıfının uyutulmasının mümkün olacağını, böylece eylemlerin kendiliğinden “çürüyeceğine” ümit bağlayarak bugünlerde Senato’daki ve İKT’nin pek yakında yeniden görüşülmesi gereken Millet Meclisi’ndeki tartışmaların kazasız belasız geçmesini ve İKT’nin kabulünü futbol ve yaz “sersemliği” sayesinde elde edeceğini kuruyor. Sağcı hükümetlerin bilinen taktiğine sol bir hükümetin başvurması yüz kızartıyor.

İŞÇİ HAREKETİ VE SOL

OÇ: Solun Fransa’daki bir sendikal kalkışmadaki rolü nedir? Özellikle “Tek çözüm sosyalist bir Fransa’dır” diyen bir sol gözlemleyebildiniz mi?

MŞG- Fransa’da “Sol” birden çok. Böylesi belki daha iyi. Bugün iktidardaki “Sosyalist Parti” artık sosyalist sayılamaz, ve bölünmek üzere. SP’nin bugünkü cumhurbaşkanı ve hükümeti sayesinde son anlarını yaşadığını sanıyorum. Bugünkü cumhurbaşkanı SP’nin mezarını kazıyor. SP milletvekilleri içinde sayıları 40 ile 50 arasında değişen muhalif var.

CGT, FO ve SUD gibi işçi sendikaları konfederasyonlarının en önemlileri İKT’ye tümünden karşı, bir tek CFDT hükümetle elele ve “olumlu yönleri de var diyerek” İKT’nı yarım ağızla savunuyor.

İşçi sınıfını kayıtsız şartsız destekleyen Fransız Komünist Partisi (FKP), 3-5 Haziran 2016'da Kongresi'ni topladı, CGT Genel Sekreteri büyük bir tezahüratla karşılandı. Enternasyonal hep birlikte söylendi, iman tazelendi. 5 Haziranda Pierre Laurent yeniden Genel Sekreter seçildi.

Aynı saatlerde Sol Parti lideri Jean-Luc Melenchon Paris'te Stalingrad Meydanı'nda beş bin kadar taraftarı önünde 2017 cumhurbaşkanlığı seçimi kampanyasını sıkı bir nutukla başlattı. 2012'de, FKP'nin de desteğiyle, 4 milyon seçmenin oy verdiği Melenchon 2017'de "8 milyon" seçmenden oy toplamak için yola çıktığını duyurdu.

"Sosyalist Fransa" yanlılarını, SP içindeki muhaliflerde, FKP ve Sol Parti yönetici ve militanları içinde, Yeşiller'den kiminde ve daha soldaki birkaç Troçkist örgüt, parti ve kümede, öğrenci birliklerinde buluyoruz. Sayıları hiç te azımsanacak gibi değil. Bunların pek çoğu aynı zamanda sendikalı da.

Gösterilerin başında veya mutlaka bitiminde "güvenlik güçleriyle" çatışmaktan çekinmeyen, bankalar ve benzeri devletlerüstü şirket subelerini "dağıtan" Anarşist grupların genç ve daha az genç ve siyahlara bürünmüş militanlarının da "devletin hakkından gelinecek günün ve gecenin" hazırlığında olduğunu anımsatmalı. Burada vurgulanması gereken, bu tür grupların çatışmalarının artık sadece Paris'le sınırlı kalmaması, Marsilya ve Lyon yanında Grenoble gibi daha az nüfuslu taşra kentlerinde de görülmesi.

Evet “Sosyalist bir Fransa” özlemi duyuluyor. Bunun gerçekleştirilmesi için ise yollar her yerde olduğu gibi ikili: Ya seçimle, ya silahlı mücadele ile. Bu konudaki tercihi ise saati gelince bu işin içinde olanlar saptayacak. Fransa’da ihtilal arzusu ötelere beri sürüyor. Bu bir gün gerçekleşebilir mi? Niçin olmasın? O zaman kurulacak sosyalizm Fransa türü bir sosyalizm olacaktır mutlaka. Bu kesin.

Bu bağlamda bugünkü gösteriler, yürüyüşler, grevler ve diğer eylemlerde gördüğümüz gibi, sendikalı işçilerle sendikalı olmayanların ve değişik sendikalardan emekçilerin, mücadele içinde yoldaş, arkadaş olarak kaynaşmaları değişik sol siyasi parti yöneticilerini de biraraya getirmek, yeni tür bir Birlik oluşturmak için teşvik edici olur mu? Taban tavanı bir kez daha ikna edebilir mi?

Bu yıl sekseninci yıldönümü kutlanan Halk Cephesi’nin 1936’da faşizm ve nazizm meraklısı saldırganların Paris’te Millet Meclisi’ni basmaya kalkışmalarını izleyen günlerde TABANDAN GELEN ARZU VE ISRARLA Leon Blum’un SFİO’su (İşçi Enternasyonal Fransız Şubesi) ile Maurice Thorez’in FKP’sinin ve Radikal Sosyalist Parti’nin biraraya gelmesiyle oluşturulduğunu anımsatmalıyım.

Fransa’da solun her ortaklık kurmasının, 1936’da olduğu gibi kısa zamanda veya 1981’deki gibi belli bir süre sonucunda seçim zaferiyle taçlandırıldığını Tarih yazıyor. Bunun unutulmaması lazım. İşçi sınıfının ortak hafızası unutmuyor. Tarih geçmiş bugünün çocuklarına taşıyor. Fransa 1936 Halk Cephesi deneyimi yeniden okunmalı derim: 20. Yüzyılın başında işçi sınıfının

kararlılığı sonucu Halk Cephesi'nin iktidarı aldığını ve en önemli işçi haklarının elde edildiğini anımsamak için. 21. Yüzyıl nelere gebe? Bilinmez. Ümit var. Ümit yarınlarımızda.

AŞIRI SAĞ: BAŞA BELA

OÇ: Fransa'da Irkçılık ve Aşırı Sağ (Belge Yayınları, İstanbul, 1995) ve Fransa Seçimlerinde Le Pen Lekesi (Odak Kitap, İstanbul, 2002) gibi çalışmalarınızla izlediğinizi bildiğimiz, Front National (FN) ve Marine Le Pen'in iktidarın eşğinde olduğu söylenebilir mi? Böyle bir durumda Fransa işçi sınıfı ve sendikal hareket neler yapabilir? Kabullenecek midir, yoksa şimdiye kadar rastlamadığımız bir sistem dışı tepki mi verecektir?

MŞG- Irkçı, yabancı düşmanı, yahudilere ve müslümanlara karşı nefret aşlayan, toplumu zehirleyen, şiddet yanlısı, eli kanlı, hortlaklar, cahiller, korkaklar partisi FN bugün seçimlerdeki yüzde otuz civarındaki oy oranıyla "Fransa'nın en çok oy toplayan siyasi partisi" ama "cumhuriyeçi gelenek" gereği hiç bir parti onunla ittifak yapmadığı ve yapmayacağı için iktidarın eşğinde beklemeye mahkum. Fransa'da cumhurbaşkanlığı, milletvekili, belediye, bölge seçimleri birinci tur öncesindeki veya ikinci turdan önce gerçekleştirilen ortaklıklarla kazanılıyor. Hükümetler genellikle koalisyon türündedir.

Klasik sağ, orta sağla ve merkez partileriyle seçimleri kazanıyor, hükümet kuruyor; SP, Yeşiller ve Radikal Sol Parti ile ve geçmiş dönemlerde FKP ile de ortaklaşarak.

Hiç bir parti FN ile işbirliği yapmayacağı için bu parti adayının 2017'deki cumhurbaşkanlığı seçimini kazanması mümkün değil. Ama birinci turda bugünkü yöneticisinin oyların en çoğunu toplaması ihtimali var. Eğer kendi zehirini kendi içinde taşıyan FN'de bölünmeler, kopuşlar olmazsa.

Bu parti çünkü yamalı bohça gibidir: Katolik entegristlerden, usanmaz ve tarihten ders almayı bilmez yahudi ve müslüman düşmanlarına, çağdışı kralcılara, onlardan klasik sağ partilerde ve hatta SP'de aradığını bulamamış "aydın"lara (en bilinen örneği avukat Gilbert Collard, bugün FN yanlısı milletvekili), eski sendikacılara (FN'e üye olduğu için CGT'den atılan Fabien Engelmann, bugün Hayange'da FN'den belediye başkanı), sahtekar gazetecilere (her zaman "Sınır Tanıyan Gazeteciler" diye isimlendirdiğim, güya "Sınır Tanımaz Gazeteciler" in, RSF'in, eski yöneticisi Robert Menard gibi, bugün Beziers Belediye başkanı ve FN'den bile daha aşırı sağcı, ırkçı, müslüman düşmanı. Böyle bir şey nasıl olur diye sormayın lütfen, oluyor işte) uzanan bir yamalı bohça.

Öte yandan bir "aile partisi" gibi yürütülen FN içinde Baba Jean-Marie Le Pen ile kızı Marine arasındaki mücadele sürerken torun Marion Marechal-Le Pen de parti içi iktidar kavgasında yerini aldı. Küçük ve orta boydaki işletme sahibi ırkçı patronlarla yakın ilişkisi olan ve daha neoliberal ve güya "modern" gösterilen Torun da kendi şansını denemek istiyor. Şimdilik milletvekili ama yakında belki parti lideri? Tezyesinin ayağı sürçer sürçmez. Bu ailesel kokteyl ve ideolojik çöplük her an patlayabilir. (Yeğen, tezyesiyle

aynı parti içinde mücadeleyi kazanamayacağını anlayıp teyzesini bıraktı, FN'dan ayrıldı. Yeni bir parti kurmak için çalışıyor. 14 Kasım 2020.)

Bugün bu partinin cumhurbaşkanlığı seçimini kazanması mümkün değil. Klasik sağ ve sol partiler arandaki “cumhuriyetçi gelenek” buna izin vermez:

Nitekim Fransa'daki son bölge seçimlerinde iki bölgede ilk turda FN birinci parti durumundayken ikinci turda Sol adaylar klasik sağ adaylar lehine seçimden çekilip, sağ adaya oy verilmesi çağrısı yaparak, “cumhuriyetçi gelenek” konusunda birer örnek daha verdiler.

Nihayet Avusturya'daki son seçimler de gösterdi: Irkçıların iktidara yaklaşmasının tehlikesi biliniyor elbette. Avusturya'da, Fransa'da ve AB'nin birkaç devletinde daha seçmenlerin yüzde otuzlar civarındaki önemli bir oranı ırkçı, nazi, yabancı, müslüman ve yahudi düşmanı partilere ilgi duyuyor ama bu ilgi kimi zaman sadece diğer partilere bir “uyarı” biçiminde kalabiliyor. Ama İsviçre, Polonya, Macaristan, Norveç, İsveç, Almanya Federal Cumhuriyeti örneklerini de göz ardı etmemek lazım. Hortlaklar, kara gömlekliler aramızda ve korkutuyorlar. İşçi sınıfını değil.

Bugün Fransa'daki gösteriler vesilesiyle FN'nin kulakları sağır eden sessizliği kimseyi şaşırtmadı. Pardon FN yöneticileri, partinin şiddet kullanan polisi ve jandarmayı desteklediğini sık sık belirttiler. FN gösterileri bahane ederek “çalışma dünyasının

müslümanlaştırıldığı”, “göçmenlerin, mültecilerin, yabancıların Fransızların işlerini ellerinden aldığı, işsizliğin artmasına yol açtığını”, İş Kanunu Tasarısı’nın Brüksel’de hazırlandığını ve Fransa’ya zorla kabul ettirildiği iddiasıyla AB karşıtlığı gibi bilinen demagogilerini sürdürdü.

İşçi sınıfı, sendikaları, sendika yöneticileri FN’i ve geçmişini a’sından z’sine biliyor, tereciye tere satmak nâ-mümkün.

Evet işçilerden yüzde otuz kadarının bu partiye oy verdikleri biliniyor. Ama bunu Fransa’daki ırkçılığın tarihi kökenlerinde, katolik dinin etkisinde, yahudi düşmanlığının temellerinde ve hatta “haçlı seferlerinde” aramak lazım. Irkçılıkla, yabancı, yahudi ve müslüman düşmanlığıyla mücadele bu parti parti olarak yokken bile vardı.

Yukarıda kısaca değindiğim Halk Cephesi taraftarlarının İkinci Savaş yıllarında FN’nin öncülleri işgalci nazilerle elele kolkola “işbirlikçi milisler” bünyesinde Direniş Hareketi’ne karşı hain tuzaklar kurarken, işgalcilere karşı mücadele edenleri işkenceler altında katlederken, Le Pen bir ilkokul öğrencisi olarak Brötanya’nın küçük bir köyünde ilkokul binasını yatakhane gibi kullanan nazi askerlerinin üniformasına aşık olurken, bugün gösterilerde ve grevlerde işçi sınıfının namusunu koruyan sendikacıların, sendika üyelerinin anaları, nineleri, babaları ve dedeleri, işgalcilere ve onların katillerine karşı silahlarını konuşturuyorlardı. Savaş sonrasında FKP “Direnişçilerin Partisi” olarak uzun yıllar en çok oy toplayan partiydi ve hemen savaş sonrasında kimi FKP yöneticisi silahlar eldeyken “bu işi iktidarı

alana kadar sürdürmek”ten yanaydı, ama devletlerarsı stratejik hesaplar buna izin vermedi...

Ne olursa olsun Fransa’da ırkçılar, naziler, faşistler seçimle hiç bir zaman iktidara gelemediler. Bu alanda en kararlı Çin Seddi ise işçi sınıfı ve onun namuslu çocuklarıdır. Bunun unutulmaması lazım. İşçi sınıfının ortak hafızası unutmuyor. Bugün yaşanan budur.

NOT: Bu söyleşi önce 9 Haziran 2016 tarihli Boyun Eğme dergisinde sonra şu sitelerde yayınlandı: haber.sol.org.tr; ayorum.com; cerideimulkiye.com; gomanweb.com; insanokur.org

MARX'IN SELAMI VAR (OCAK 2015)

Yeni yıl Paris'e SDF'lerden (sans domicile fixe-yersiz yurtuz) birkaçının, 1 Ocak 2015'teki rakamlara göre, yedisinin, soğuktan öldükleri haberiyle birlikte geldi.

Paris'in pek ünlü caddesinde eğlenen ve şampanya patlatan yerli ve "yersiz" (=turist)lerin tantanasını gösteren (buna özel olarak bir itirazım da yoktur hani), "eğlenen Paris" in tv kameraları, onların biraz ötesinde, kimi kez yanibaşında, ağaç diplerinde, ünlü bir moda evinin sergi salonunun minik bahçesinde ve nihayet Cumhurbaşkanlığı Sarayı'na iki adımlık bir mesafede, yerlerde sürünen, yataksız yorgansız ama yine de kimi uyumaya çalışan, kimi dilenen, içen, sızan, bağırp çağıran, küfreden, sıçmayı ve işemeyi alenen icra eden SDF'leri, kadın ve erkekleri ve çocukları asla yansıtmadı. Yeni yıl ne getirdi ? Ne getirecek ?

Evet yeni yıl geldi ama mutsuzların sayısında azalma yok. Artış var.

Fransa'da işsizler çoğalıyor.

Enaz geçim sınırının altındakilerin sayısı artıyor.

Dilenenlerin sayısı da. "İşsizler ordusunun" homurtuları gökyüzüne yükseliyor.

Fransa’da yeni yıl sessiz ve sakin geçmeyecek. Bu kesin.

Genel ve özel durum tatsız. 2015, 1914 veya 1915 gibi bir yıl olmasın diyorum: Çünkü bu defaki isyan, ayaklanma, genel kırım ve topyekun yıkım bir yüzyıl öncesindekinden daha beter olmaya aday, silahlar çünkü daha “modern”.

Şu an Afrika, Asya, Ön Asya ve hemen kuzeyindeki Orta Avrupa’daki (Ukrayna’dan sonra sırada Beyaz Rusya var, unutulmasın sakın) güya “yerel veya bölgesel” ama neresinden bakılırsa bakılsın şimdiden sınırlar ve halklar ötesi ve hatta evrensel savaşlar zaten fena halde kırıp, yıkıp geçiyor. Gerisine “büyüklerimiz” karar verecek, zamanları olursa. Hem laf aramızda kaç “büyük” kaldı?

Marx yaşıyor olsaydı ne derdi ? Ya Lenin ? Ya Mao ?

Belki “Maç henüz bitmedi, oyundan kopmadan devam edin” der(ler)di. Oyundan kopmadan evet ve mutlaka. Seyirci, sadece seyirci konumuna düşmeden. Yürüyerek bile olsa oynayarak, mücadele ederek, oyundan kopmadan kendi oyunumuzu sürdürmek, oynamak ve bilhassa maçı kazanmak için oynamak. Maçı kazanmak için, başka şey için değil. Çünkü bu için şakası yok, maçı ille kazanmak lazım kardeşlerim.

Hem moralimizi bozmadan izlenecek başka maçlar da varsa hele. Ve hele kendi oyunumuzu oynayacak kadar da teşkilatlı, donanımlı ve hazırsak. Teşkilatlı olmak bilhassa. Özel olarak “örgütlü” demiyorum, bu kelime çünkü çok kullanılarak öz anlamından yitirdi besbelli.

Daha birkaç ay önce Almanya Federal Cumhuriyeti'nde, doğusunda, bir "land"da seçimleri sol, hakiki sol, radikal sol kazanmadı mı ?

Önümüzdeki günlerde İspanya'da yapılacak bölge seçimlerinde ve ülke düzeyindekilerde solun, hakiki solun, radikal solun birinci siyasi güç olarak çıkma olasılığı da söz konusu.

Birkaç gün önce Hırvatistan'da yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Anarşistler üçüncü siyasi güç olarak saraylara korku salmadılar mı ? Bunu da mı görecektik ?

Nihayet işte en yakın komşumuz Yunanistan'da 2015'in, yeni yılın, ilk ayının 25'inde yapılacak milletvekili seçimlerinde Syriza birinci siyasi güç olarak çıkmaya aday değil mi ? Oyların yüzde otuz kadarını alıp hükümeti kurmaya aday, hükümeti kurmaya ve Meclis'te yapılacak cumhurbaşkanlığı seçiminde Atina Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nı hakiki bir solcuya teslim etmeye.

Hem laf aramızda Syriza, Yunanistan'ın, başkent Atina'yı da kapsayan, en büyük, ülke nüfusunun yarısına yakını, toplam seçmenlerin % 30'unu barındıran Attique nam Bölgeyi yönetiyor : 1 Eylül 2014'ten bu yana. Attique'in seçimle gelen valisi bir bayan : Rena Dourou. Bu ismi ve Syriza'nın lideri Alexis Tsipras'ın ismini unutmamalıyız. Bir de Syriza'nın en iyi danışmanlarından İktisat Profesörü George Stathakis'inkini.

Çocukluğundan beri parti üyesi, daha lisedeyken öğrenci hareketinin karizmatik lideri, Tsipras 2008'de partinin yönetimine getirilince partisininin, başından beri "Radikal Sol Koalisyon" adını taşıyan siyasi oluşumun, iç bütünlüğünü sağladı önce:

İç ve dalgalı akımları, küçük siyasi örgütleri uzlaştırmacı, birleştirici yöntemleriyle teşkilatlanmayı başarıya ulaştırdı. İç dalgalanmalar

zaman zaman yeniden ve yeniden canlansa, kimi kopmalar ve geri dönmeler olsa da.

Seçim yasasının kimi olanaklarından yararlanmak için resmen parti ismini bile aldı : Syriza'yı aynen koruyarak, "Toplumsal Birleşik/Birleştirici Cephe" yi ekleyerek.

İktisatta, toplumsal ve siyaset bilimlerinde en iyi, en yetenekli öğretim üyelerini, kadın ve erkekleri biraraya getirerek danışmanlar ordusunu çalışmaya, yaratmaya, eyleme soktu, partisini donattı, gelecek için vizyonunu genişletici, yaratıcı programlar oluşturdu.

"Gölge hükümeti"ni kurdu.

Halkın, emekçilerin, gençlerin, daha az gençlerin ve çocukların güvenini kazandı.

Bir krizden öbürüne geçen, zorluklardan kurtulamayan ve AB hegemonyasını kayıtsız şartsız kabullenmek zorunda bırakılan ülkesinin yönetimine aday oldu. İktidarı almak, maçı kazanmak için oynamaya başladı. AB'den ve AB patentli başbakan, bakan ve cumhurbaşkanından bağımsız, kendi ülkesi ve kendi halkı için yönetmek amacıyla.

Kapitalizmden, sıkıntılar ve yoksulluklar yaratan, bir krizden öbürüne giden, çok sayıda insanı yol kenarında kendi kaderiyle başbaşa bırakan, adaletsiz, eşitsizliğin ve dengesizliklerin anası, doğurucusu kapitalizmden çıkmak için.

Mayıs 2014'teki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde oyların % 26,46'sını aldı. Aynı gün düzenlenen bölge seçimlerinde de, yukarıda değindiğim gibi, Attique Bölgesi yönetimini kazandı.

Bugün artık iktidarın kapısında.

Gelecek yürüyüşte. Syriza'nın olası zaferi Avrupa'da ve kimbilir belki komşu ülkelerde de, radikal solun, hakiki solun lokomotifliği rolünü oynayabilir.

AB binalarında ve Krallık saraylarında titreyenlerin sayısı arttı, artıyor. Artacak. 1789'da Fransa'daki Büyük İhtilal'i izleyen günlerdekine ve hemen sonrasındakine benzer bir havada.

Yeni yılınız kutlu olsun. Marx'ın selamını da getirmiş olayım bu vesileyle. Yeni yılda bir parça huzur, iki dirhem barış, bir çorba kaşığı kadar mutluluk, birer tabak kurufasulya ve pilavı da mı hak etmiyoruz?

NOT : Yunanistan'da Syriza'nın seçim başarısı ve Attique'te Bölge yönetimini kazanması ve bölgenin yetkileri konusunda 31 Aralık 2014 tarihli Le Monde'a, s. 1, 2 ve 11'e bir göz atmanızı tavsiye ederim. Partinin ve bölgenin internet sitelerine de.

İNSANİYET

Kadın, erkek ve çocuk, kim olursa olsun, ağlamalarına tahammül mümkün değil. Belki herbirimizin gözyaşı dökmesi birbirinden farklıdır. Birbirinden acıdır. Birbirinden ayrılır. Ama gözyaşı dökümüne dayanmak gerçekten zor. Gözyaşı gözyaşını çeker alır. Hiç farkına varmadan siz de ağlamaya başlarsınız. İnsaniyet.

Hele yaşlıların gözyaşları. Yetmişlerindekiilerin, seksenlerindekiilerin ağlaması hakikaten farklı. Acı. Ayrı.

İşte geçen cumartesi günü, takvim yapraklarının ve bilgisayarlarımızın/bilgisayarlarımızın gösterdiği gibi 3 Ekim 2015'te, televizyon ekranlarına yansıyanlar :

Bir saatte, evet toptasak ta çıkarsak ta tam altmış dakikada, Fransa'nın pek ünlü, "yaşlılar cenneti", «emeklilerin ölümü bekleme odası», "Film Şenliği" ile dillere destan Cannes, Nice ve çevrelerindeki Biot, Vallaruis, Mandelieu gibi köy, kasaba ve kentlere bir aylık yağmur düştü.

Gözyaşı değil yağmur. Yirmi kadar insan öldü. Onlarca yaralı. Binalar enkaz. Yaşlılar yaşadıklarını anlatırken onurlu ve cesur durmaya çalıştılar ama hikayelerinin bir noktasında gözyaşlarını tutamadılar. İzleyenleri de sarmalayarak. İnsaniyet.

Canlarını kurtaranlar birkaç dakika ölümlle yarıştılar. Yaşlı bir kadın, “İtfaiye birkaç dakika daha geçikseydi boğuluyordum” dedi, hüngür hüngür ağlayarak. Kıyamet.

Yaşamlarını yitirenlerin pek çoğu, pek şık ve pek bakımlı evlerinin geniş, kapıları otomatik açılıp kapanan parklarındaki otomobillerini kurtarmak için indikleri yeraltı mekanlarında aniden kskocaman bir deniz içinde kalıp yaşama elveda dedi. Balkonlu, balkonları nadide çiçeklerle donatılmış güzelim binaların yeraltındaki park yerleri birdenbire suyla doldu ve otomobillerin lastiklerini yerden kesti, otomobiller otomobil olmaktan çıktı, birer “serseri mayına” döndü, birbirine çarparak, duvarlar arasında kalarak, ezilerek, tuzbuz olarak, birer fincan gibi kırılıp döküldüler. İçlerindeki yaşlı kadın ve erkekler canlarını kurtarmaya çabaladılar. Canlarını maalesef kurtaramadılar. Mal canın yongası değil can malın yongası oldu. Ve sekizi belki onu canını böyle yitirdi. Kıyamet. Evet.

Canlarını mallarını kurtarmak için ve hızlı yağmurun kıyamete dönüşeceğini bilmeden, tahmin edemeden yitirenler yanında, canını, eşini, kızını, oğlunu, komşusunu kurtarmak için tehlikeye atanlar da oldu. İnsaniyet. Evet insaniyet. Ölmemişti işte insaniyet.

Burada birinden, yetmişlerinde veya seksenlerinde, Akdeniz güneşinde yılın oniki ayını geçiren ve esmerliği artık bir tür kimlik gibi taşıyan birinden şu birkaç satırı aktarmalıyım :

“Genel olarak sessiz ve sakin akıp denize dökülen dere yağmurla aniden canavarlaştı. On dakikada diz boyuna, ondan sonraki on dakikada ise çene hizamıza kadar yükseldi. Parkingde sıkışıp kaldık. Eşim benden daha kısa boylu, eşimi dizlerimin üstüne oturttum, bir elimle iri bir çelik boruya tutundum, o sırada komşumuz Bayan Coline’in boğulmak üzere olduğunu görünce öbür elimi ona uzattım, ‘Tutun’ dedim, can derdiyle ve gözleri korkudan kapkaranlık elime sarıldı. O sırada otomobiller, motorsikletler, bisikletler, birer ölü yaprak gibi, su içinde dönerek, birbirine çarparak, akıntıya kapılmış gidiyor, önüne çıkanı da, insan, eşya ne varsa alıp götürüyordu. Kıyamet anını yaşıyoruz sandım. Kaç dakika dayandım bilemiyorum (Burada Yaşlı Esmer, “Vitamin Dede” aniden ağlamaya başlıyor, yüzünü kameradan saklamaya çabalıyor, kamera izliyor, Yaşlı Esmer, “Vitamin Dede” kendini topluyor ve devam ediyor) komşularımız yardımımıza koştu, o sırada itfaiye takımı yetişti ve canımızı onların sayesinde kurtardık, yoksa ...” (Yaşlı Esmer yeniden göz yaşlarına boğuluyor).

Evet insaniyet ölmediğini gösterdi bir kez daha:

Hiçbir şeyi umursamaz, varsa yoksa kendi küçük hayatları, yalnızlıkları, köpekleri ve/veya kedileri denilen yaşlıların, günlük yaşantılarında bir “bonjour”u bile çok gören komşuların birbirinin yardımına koşması önce onları şaşırttı. Yardıma koşanları ve yardımdan yararlananları. Kimse böyle bir insaniyeti beklemiyordu.

Ama insaniyet bu işte beklenmeyen anda kendini gösterdi.

Ah ! Bir de beklenen zamanlarda kendini gösterebilse ! İnsaniyet !

Ah ne olur bize de ugrasa ! Can almak yerine cana can katılsa !

13 KASIM 2015

13 Kasım 2015 Cuma gecesi Paris kimsenin aklının ucundan bile geçirmeyeceği bir kabus yaşadı. Bir kabus evet. O kaos, karmaşa, can ve canan derdi içinde Parislilerin, Paris'te yaşayan binbir halktan binbir insanın gösterdiği dayanışma örneklerini aktarmasam onlara haksızlık yapmış olacağım.

İşte duyduğumuz, tanık olduğumuz, bizzat yaşadığımız dayanışma örnekleri:

Le Bataclan'ın hemen üst katında oturan, altmışlarındaki bir kadın, adını Muriel koyalım, silah sesleri üzerine penceresini açıp baktığında gençlerin ikili üçlü kümeler halinde konser salonunun açılan kapılarından birinden koşarak çıktıklarını, can derdiyle bağırdıklarını görünce hiç duraksamaksızın, binasının kapısını açıp yirmi kadar çocuk ve gencin, kadın ve erkeğin evine sığınmasına olanak sağladı.

Sığınanlardan sırtında iki kurşun yarasıyla bir genç kadının, bir bacağını zor kıpırdatabilen bir delikanlının ve diğerlerinin tümünün o an bir tek arzuları vardı: Konuşmak. Konuşmak. Yine konuşmak. Kabustan sıyrılmak ve ölümün soğuk ve korkunç görüntüsünden kurtulmak umuduyla.

Yirmi kişi o salona nasıl sığıdı? Muriel o kadar insana nasıl çay, kahve, sıcak çikolata servisi yaptı. Kaç kişinin karnını doyurdu. Sabahın kaçına kadar kabusu birlikte aşmaya çalıştılar? Geceyi ve kapkaranlığı nasıl paramparça ettiler, nasıl yırtıp attılar?

O sabah gençler Muriel'in boynuna sarılıp "Daha güzel günlerde ve sıcak gecelerde görüşmek üzere" deyip ayrıldıklarından sonra

Muriel'e kalan divanlarının üstündeki kan izleri. Mutfakta hakikaten yaşanmış bir gecenin bıraktığı canlılık. Salondaki yer yatakları...

Muriel'in şimdiki arzusu o çocukları bir kahvede, bir lokantada, bir parkta ve bilhassa yeniden Le Bataclan'da gülümserken bulmak. Tebessümlerini seyretmek.

Le Bataclan'ın sahibi Arnaud Lagardere mekanını ziyaret etti ve gazetecilere, "Le Bataclan asla kapatılmayacak, konserlerimizi sürdüreceğiz" dedi.

Gençler ve Muriel şimdi biraz daha umutlu.

Muriel yalnız değil. O gece birçok Parisli özellikle kimi semtin, sokağın polis tarafından "kapatılması", çembere alınması üzerine evlerine ulaşamayanlara sosyal medyalar aracılığıyla binlerce mesaj yayınladılar: "Gidecek yeriniz yok mu? Bizde kanape ve kahve var. Bekleriz." "Yatak ve armagnac'ımız var." "Kapımız açık. Buyurun."

Devlet kendi yanıtını bilinen yöntemlerle veredursun, sivil toplum da kendini böyle dile getirdi. Az şey mi?

Konser Salonu'nda kıyımı gözleriyle gören, ilk kurşun sesleri üzerine kendini yere atan ve hemen peşinden üstüne peş peşe düşen insanlar sayesinde hayatının kurtulduğuna inanan Europe 1 gazetecisi Julien Pearce, ölüm makinalarının şarjörlerini değiştirdikleri (üç kez şarjör değiştirilmiş) anları hesaplayıp, bir şarjör değişimini sırasında salondan tam çıkmak üzereyken kendisinden yardım isteyen genç bir bayanı sırtlayıp çıkarmış, Julien'in arzusu şimdi o genç kızın izini bulmak ve onunla iki satır sohbet etmek.

Saldırıya uğrayan lokantalardan birinin sahibi müslümanoğlumüslüman, adı Ali olsun, yaralanan ve kendisinden yardım isteyen genç kadını çekip barın arkasında koruyan sonra hemen kava indiren Ali, o kızın izini ertesi gün akşam saatlerinde Gare du Nord'un yanbaşındaki hastanede buldu. Ziyaretine gitti. Genç kadın uyuyordu ama onun gibi olayı yaşayan ve bir kurşunun sıyırması sonucu bir kolundan hafifce yaralanan erkek arkadaşıyla konuşabildi... Ali müşterisini, "savaş ve kabus yoldaşını", adı Fanny olsun, yine ziyaret edecek.

Fransa-Almanya dostluk maçı bitiminde güvenlik nedeniyle RER (Bölgesel Hızlı İletişim. Hızlı Metro) ve metro ile ulaşım durdurulunca on binlerce seyircinin Paris'e taşınması işini TAKSİCİLER ÜSTLENDİ: Evet onca eleştirilen, "kötüdür, kazıkıcıdır" falan filanlarla çamur atılan taksi şoförleri: Seyircileri ÜCRETSİZ VE DOLMUŞ yöntemiyle taşıdılar. Helal olsun Baba'lar.

Kıyımın duyulması üzerine izinli mizinli de olsalar, haftasonu maftasonu da olsa, kadın ve erkek hasta bakıcıları/hemşireler, doktorlar, sağlık yardımcıları KENDİLİKLERİNDEN iş başı yaptılar. Hastanelerde çalışmayan özel muayene sahibi doktorlar bile ellerinde doktor kimlik kartları hastanelere koştular: Bir anlamda GÖNÜLLÜ SEFERBERLİK ilan edildi.

Yine sivil toplum. Evet sivil toplum da üzerine düşeni yaptı. Hastabakıcılar ve doktorlar arasında müslümanoğlumüslümanlar, müslümankızımüslümanlar da vardı. Bilinmesi iyi olur. Bayan Doktor Myriam'ı anmanın tam zamanıdır. Atlas Dağlarından taşıyıp getirdiği elindeki kınasıyla ve yüzündeki beniyle: Şark çıbanı değil iki gözüm ben ve kına. Myriam şafak kadar güzel. Magrib rüzgarı gibi sıcak ve candan.

Evet Parisliler solidarité/dayanışma örneği verdiler: Dahası da var ve böylesi daha önce hiç görülmemiştii: Parisliler, kadın ve erkek,

genç ve yaşlı KAN BAĞIŞI YAPMAK üzere saldırılarda yaralananların bakımı yapılan hastanelerin önünde UZUN KUYRUKLAR oluşturdu. Kendiliklerinden. Evet kimi radyolardan kan çağrısı yapıldığını duymuştu ama çoğu kendiliğinden geliverdi. Yetkililerin “Sağolun varolun yeterli kan toplandı, evlerinize dönebilirsiniz” demelerine rağmen halk kan bağıışı yapmak için ısrar etti: “Benden de bişeyler bulunsun.”

Önümüzdeki günlerde kan ihtiyacının yeniden duyulacağı belirtilince Paris’in dışından, kimi kez epey uzak taşra kentlerinden özel olarak gelip kan bağıışı yapanlar bile oldu. Bu halk böylesi bir halk işte kardeşim.

Bilhassa vurgulamayı hak eden bir özellik daha var: Olaylar sırasında ve sonrasında onca yorum yapıldı, canlarını kurtaran gençler, yaralı gençler ve yakınları yaşadıklarını anlattılar ama hiçbiri, hiçkimse, hiç bir zaman dışlayıcı, aşağılayıcı, küçük düşürücü, yabancı veya müslüman düşmanı bir tek sözcük telafuz etmedi. Daha en minik yaşlarından itibaren Siyah, Beyaz, Esmer, Az Esmer dünya kadar insan gören, onları yakından tanıma olanağı bulan gençlerin bu tutumu, bu davranışı, bu tavrı hakikaten gurur vericiydi. Silahsız ve korumasız insanlara ve kendilerine kurşun yağdıranları bile kötüleyemeyecek kadar asil ruhlu bu gençler. İnanılması bile zor ama gerçek.

Evet bu tür cinayetler sonrasında müslümanlara yönelik saldırılar yapıldığını, mescit ve camilerin, müslümanlara ait konut, bakkal, lokanta ve benzeri ticari mekanların saldırıya uğradığını, hatta yakıldığını, sonuç itibarıyla ve her zaman bu kıyımların Milliyetçi Cephe (FN) isimli ırkçı partinin oylarını arttırdığını biliyoruz ama Paris’te böyle olmuyor. Son yıllarda Paris’te ve yakın çevresinde Sol’un hemen hemen bütün seçimlerde çoğunluğu elde etmesi boşuna değil. İşte bu siyasi duruş dile böyle yansıyor.

Bu vesileyle yeri gelmişken ekleyeyim: Bütün siyasi partiler 6 ve 13 Aralık 2015'te yapılacak BÖLGE SEÇİMLERİ seçim kampanyalarını askıya aldı. Yüzlerce kişinin toplanabileceği mitinglerin yeni saldırılara hedef olmasını önlemek arzusuyla.

Fransa'da olağanüstü hal ilan edildiği için Paris ve yakın çevresinde gösteri ve toplantı yapılması yasaklandı ama buna rağmen Paris'te La République (Cumhuriyet) Meydanı'nda onlarca, kimi saatlerde yüzlerce insan toplanıp dayanışma örneği verdi, Cumhuriyet Heykel'inin dibinde sürekli mumlar yakıldı, karanfiller serildi, gönülden kopup gelen kelimeler yazılıp bir kağıda bir iz olarak bırakıldı...

Taşra kentlerindeyse binlerce kişinin katıldığı toplantı ve gösteriler yapıldı: "Korkmuyoruz" demek için.

Yine kendiliğinden ve toplumsal iletişim yolları aracılığıyla : Burada Arras, Toulouse, Marsilya, Poitiers, Grenoble, Montpellier, Rennes gibi kentler bilhassa anılmalı.

Dayanışma çimentosudur bir halkın, bir ülkenin. 13 Kasım 2015'ten bu da kaldı. Gözyaşı değil sadece geleceğe güven de.

2017'DE SOSYALİST PARTİ VE ADAYI

2017'deki cumhurbaşkanlığı seçimi için Sosyalist Parti'nin resmi adayı önseçimle saptandı: Benoit Hamon. Parti kuralları, alışılmış uygulama, gelenekler ve siyasi ahlak gereğince bütün partinin, SP'li cumhurbaşkanının. Başbakanın, SP'li bakanların O'nun etrafında kenetlenmesi artık zorunluydu.

Ama maalesef kurallara uyulmadı ve SP bir bütün olarak arkasında yer almadı:

Önce partililerden birçoğu Hamon'u yalnız bıraktı.

Sonra Sosyalist Partili milletvekillerinden birçoğu, SP'li önemli birkaç bakan, birkaç önemli isim, eski başbakan Manuel Valls ve daha nice de apaçık bir biçimde Hamon'u destekleMEDiklerini açıkladılar.

O zaman Benoit Hamon'un işi çok zorlaştı. Olanaksızlaştı.

Bunlar yetmiyormuş gibi, Cumhurbaşkanı François Hollande da Hamon'u desteklemediğini açıkladı.

Yıllarca bu partinin gençlik kollarında ve parti bünyesinde dirsek çürüten, 2012'te Hollande'ın seçim kampanyasını canla başla,

gece ve gündüz yürüten, ona seçimi kazandıranlardan biri olan, sonrasında bakan bir süre Milli Eğitim Bakanı, inanmış sosyalist, ama epeyce saf, karizmadan yoksun, uluslararası düzeyde hiç bir tanınmışlığı bulunmayan Benoit Hamon Cumhurbaşkanı tarafından resmen “harcandı”.

Yalnız bırakıldı Hamon. Sırtından bıçaklandı Hamon. Yazık oldu Hamon’a.

Mitinglerini, bir kasabayı veya kenti ziyaretini çok az sayıda taraftarıyla yapmak durumunda kalan, son derece mütevazı sayıdaki dinleyici tarafından karşılanan Hamon, kendisi için işlerin sarpa sardığını görüp, seçime birkaç gün kala, Sol Parti ve onun bu seçim vesilesiyle oluşturduğu La France Insoumise isimli ortaklığın ve bir süre sonra aynı ismi alan partinin adayı “Jean-Luc Melenchon lehine adaylıktan çekiliyorum ve bana oy vereceklerin La France Insoumise adayını desteklemelerini rica ediyorum” diyerek olağanüstü bir tavır takınabilseydi Melenchon’un ikinci tura kalmak şansını artırabilirdi. Kendisi de Tarih’e geçer, puan kazanırdı.

Hamon ağzını açıp, çok sayıda insanın beklediği, ümit ettiği iki cümleyi söyleyemedi. Söylemedi. Söyleseydi, belki kendisine verilecek oyların tümü, belki tümüne yakını Melenchon’da buluşabilir ve onu ikinci tura taşıyabilirdi.

Hamon bekleneni yap(a)madı.

Arkasında paramparca edilmiş, kendisi gitmişşşşş levhası kalmışşşşş Sosyalist Parti'yi kaderiyle başbaşa bıraktı.

Bu aşamadaki Sosyalist Parti'nin yakın geleceği için bir varsayım ileri sürmek olası:

Bugün Sosyalist Parti'nin 1970'lerde başlayan çağdaş tarihinde yeni ve zorlu geçmeye aday bir dönemeçe geldiği ortada:

Sosyal liberallerin, Jean-Yves Le Drian'ların, Gérard Collomb'ların Macron'un peşine takılmasıyla zaten partinin merkez veya sağ kanadı taşını tarağını toplayıp Solferino Sokağı'nı terkettikten ve kimi hakiki sosyal-demokrat, gerçek radikal solcu bakanın ve milletvekilinin açıkca Jean-Luc Melenchon takımını seçmesinden sonra, SP içinde ıkına sıkına birlikte yaşamaya çabalayan bu iki küme, sosyal-demokratlar ile sosyal-liberaller, artık ayrılabilir. Hatta ayrılmalı da.

Böylece Merkez merkez olur, Macron'la veya Macron'suz yoluna devam eder. Adını belki Radikal Merkez'e çevirir. 1900'lerin Radikal Parti'sine göz kırparak: Hem radikal, hem mason, hem laik, hem liberal, hem katolik, hem protestan... hem toplumsal.

Sosyal-demokratlarsa ya Sosyalist Parti içinde ve aynı isimle yaşamlarını sürdürürler ya da Melenchon'la biraraya gelerek Sol'u

yeniden 1980'lerdekine benzer bir biçimde yeni bir ÇEKİM MERKEZİ'ne dönüştürüler.

Böylece sol yeni bir ivme kazanabilir. Her yenilgiden sonra yeni mücadeleler için yeniden hazırlanmak, yapılaşmak ta gerekiyor mutlaka.

Sosyalist Parti'nin sonuna geldik sanıyorum ama bu Sol'un sonu değil.

Ama şu artık kesin: 5. Cumhuriyet'te SP iki cumhurbaşkanıyla iktidarı aldı. İkisinin de ismi François. Biri FKP'nin Sol içindeki hegemonyasını kırdı, küçülttü. İkincisiyse SP'yi paramparça etti, enkaz halinde bıraktı.

François Mitterand 14 yıllık Cumhurbaşkanlığı süresince Fransız Komünist Partisi'ni Sosyalist Parti içinde eritmek, olmazsa FKP'yi küçültmek için çabaladı durdu. Bunu kısmen başardı da. Elbette "Duvar'ın düşürülmesinin" de, başka bir dizi nedenin de rolü var bu işte. (Bu konuları burada yazmıyorum, yoksa bu bölüm bitmeyecek. Mitterand konusunda ve bu meseleler için bu dizinin ilk kitabına bakılabilir.)

François Hollande ise onbir yıl kadar Genel Sekreterlik görevini üstlendiği Sosyalist Parti'nin adayı olarak ve "sosyalist" tanımlamasıyla 2012 seçimini kazandı. Beş yıl boyunca iktidarda kaldı ama hiçbir vaadini tutmadı. Böylesi bir başarısızlığın mimarı

François Hollande ve takımı sayesinde Sosyalist Parti'nin de sonuna geldik. Hollande belki istemeden SP'yi bu noktaya getirdi, ama işte "eseri" ortada ve göz yaşartıyor.

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ

KİTAP DÖRT

KÜÇÜK BİR PARANTEZ 2012-2017

ekitap.ayorum.com